

Branjevec nekoč.

Pred tridesetimi leti sta po cestah francoske pokrajine Ovérn za ubornim vozičkom stopala starejši možak nagubanih lic in mogočne brade pa mladec v kratkih hlačah, ki so mu boste noge tičale v lesenih coklah. Njun konjiček je bil suho, žalostno kljuse. Na vozu sta imela polno cenene pločevinaste posode in vsakovrstnega domačega orodja. Sem in tja sta nakupovala ali prodajala tudi zelenjavo ali pa sadje. Tudi stare obleke sta kupovala in vse, kar je količkaj dobička obetalo. Bila sta zelo revna, vendar pa so ubožci vedeli povedati, da sta bila tudi dobrih rok.

Naj je lilo ali pa nemilo žgalo solnce, v snegu, blatu in prahu, vedno si ju lahko srečaval, ko sta vozila od vasi do vasi. Ljudje so ju imeli radi, ker sta bila skromna in poštena. Večkrat pa so se začudili, ako so videli fanta, kako je s coklami štorkljaje po kameniti poti jemal iz žepa knjigo in se zatapljal vanjo.

Očetu so rekli Laval. Sinkotu, ki je očetu pridno pomagal pri skromni trgovinici, pa je bilo ime Peter. Učitelji in duhovniki so fanta stavili za zgled svojim učencem: »Le pogledjte! Oče je tako reven, da ga še v šolo ne more pošiljati, pa vendar se Peter vseeno uči zvečer ali med potjo. Mnogi izmed vas niti toliko ne zna kot on. Gotovo se bo še visoko povzpel. Morda si boste še kdaj v srečo šteli, ako mu boste smeli osnažiti čevlje.«

Peter Laval, branjevečev sin, je bil rojen leta 1885. Ko je izpolnil 48 let, je pa postal prvi minister Francije. Kako je branjevec mogel priti tako visoko, da stanuje v kraljevski palači nekdanjih Burbonov? Z delavnostjo in poštenostjo.

Maksimov :

Na sejmu.

V svoji mladosti sem se najbolj veselil semanjih dni v bližnjem mestecu. Oče je šel skoro vselej tja in se navadno ni vračal prazen. Če ne drugega, vsaj pekove »štruce« smo bili deležni otroci, včasih pa celo črešenj ali še kaj slajšega za zob.

Ko sem bil malo večji, me je jemal s seboj. Par dni prej sem se že prav priporočljivo obnašal in namigaval, če bo treba kaj pomagati goniti, popaziti na žival na sejmišču, dokler se ni oče omečil, rekoč: »No, boš pa šel, da te zopet črevelj ožuli.« To je bila namreč že navada. V petek in svetek bos — kar naenkrat na nekaj ur na trdi cesti obut — saj ni čuda, ko so bili še črevlji navadno umerjeni za par let naprej.

Tako sem šepal skoro na vsak semenj za očetom ali za živaljo, kakor je pač naneslo. Navadno se nama je pridružil še kak sejmar in v živem pogovoru je bila skrajšana pot, čeravno sem moral jaz kot negodnik še molčati. V takihle pogovorih med odraslimi sem si zapomnil marsikako ljudsko modrost, ki mi je prišla v poznejšem življenju v prid.

Preden smo prišli v mesto, smo morali prekoračiti železniški tir. V tistih časih, pred 50 leti, se ljudje niso tako vozili kot danes. Rajši smo hodili peš in prihranili tisto desetico, ki bi jo imeli dati za vlak. Samo enkrat sem se peljal po tisti železnici v mesto, pa še takrat menda zato, ker je imel oče s seboj precejšnje breme. — Ko smo šli nekoč čez ta tir pri mestu, je rekel star mož, naš spremljevalec: »Boste videli, kar vas je mladih, če bo šlo tako naprej, še po zraku bodo ljudje letali kot ptiči. Pa takrat bo slabo na svetu.